Verantwoording Methode M – Burgerschap, bovenbouw kader

Schooljaar 2026/2027 - laatst gewijzigd 16-10-2026

Les	Onderwijsdoelen	Leerdoelen	Portfolio-opdracht
1. Rechters en politici	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: vrijheid van meningsuiting en autonomie. - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel. - Sociale en maatschappelijke competenties: Democratisch handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Vrijheid en gelijkheid, macht en inspraak, sociaal en politiek handelen.	Ik kan de kenmerken van een rechtsstaat toelichten. Ik kan het belang van onafhankelijke rechtspraak uitleggen. Ik kan de situatie van de rechtsstaat in landen buiten Nederland herkennen in een tekst. Ik kan in actie komen tegen de schending van mensenrechten.	Kom in actie tegen de schending van mensenrechten (30 minuten)
2. Drugscriminaliteit	Wettelijke inhoud: - Solidariteit: verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met conflicten. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Macht & inspraak, onderzoek.	Ik kan uitleggen waarom de drugshandel in Nederland zo groot is. Ik kan toelichten waarom er zoveel aandacht is voor zware misdaad. Ik kan beschrijven welke rol jongeren spelen in de drugscriminaliteit. Ik kan de negatieve bij-effecten van de drugshandel in Nederland beschrijven.	Kom in actie tegen drugsgebruik (40 minuten)
3. Mensenrechten	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: vrijheid van meningsuiting en autonomie. - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel. - Solidariteit: verdraagzaamheid, begrip en verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Democratisch handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Vrijheid en gelijkheid, macht en inspraak, ethisch.	Ik kan uitleggen wat mensenrechten zijn. Ik kan toelichten waarom mensenrechten belangrijk zijn. Ik kan benoemen welke mensenrechten in Iran worden geschonden. Ik kan een sponsoractie opzetten om aandacht en geld te vragen voor mensenrechten.	Kom in actie en organiseer een sponsoractie (30 minuten aan voorbereiding)
4. Discriminatie	Wettelijke inhoud: - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met verschillen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Identiteit, solidariteit.	Ik kan toelichten welke vormen van discriminatie er zijn. Ik kan uiteenzetten hoe vooroordelen kunnen leiden tot discriminatie. Ik kan uitleggen wat ik zelf kan doen om discriminatie te bestrijden. Ik kan een campagne tegen discriminatie opzetten.	Kom in actie en maak een postercampagne (40 minuten)

Les	Onderwijsdoelen	Leerdoelen	Portfolio-opdracht
5. Ons slavernijverleden	Wettelijke inhoud: - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie. - Solidariteit: begrip, verantwoordelijkheidsbesef en het afwijzen van onverdraagzaamheid. - Sociale en maatschappelijke competenties: Democratisch handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Vrijheid en gelijkheid, identiteit, diversiteit, je inleven in.	Ik kan de rol van Nederland in het slavernijverleden toelichten. Ik kan uitleggen wat de impact is van ons slavernijverleden vandaag de dag. Ik kan ons slavernijverleden herdenken. Ik kan aandacht vragen voor ons slavernijverleden.	Kom in actie en herdenk het slavernijverleden (35 minuten)
6. Vluchtelingen in Nederland	Wettelijke inhoud: - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel. - Solidariteit: verdraagzaamheid, begrip en verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met conflicten. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Vrijheid en gelijkheid, je inleven in.	Ik kan het asielbeleid van Nederland uitleggen. Ik kan de argumenten van de voor- en tegenstanders van het asielbeleid toelichten. Ik kan uitleggen welke gevolgen het uitzetbeleid van Nederland heeft. Ik kan een gastles van een vluchteling of rondleiding in een AZC organiseren.	Kom in actie en hoor het verhaal van een vluchteling (40 minuten)
7. Wereldburgers	Wettelijke inhoud: - Solidariteit: begrip en verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Maatschappelijk verantwoord handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Identiteit, duurzaamheid.	Ik kan toelichten hoe globalisering leidt tot wereldburgerschap. Ik kan de oorzaken en gevolgen van globalisering omschrijven. Ik kan toelichten wat de taken van de VN zijn. Ik kan in kaart brengen waar mijn spullen vandaan komen.	Kom in actie en ontdek waar jouw spullen vandaan komen (40 minuten)
8. De kledingindustrie	Wettelijke inhoud: - Solidariteit: begrip en verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Maatschappelijk verantwoord handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Identiteit, duurzaamheid.	Ik kan toelichten waarom het merendeel van onze kleding in Azië wordt gemaakt. Ik kan omschrijven wie, in welke omstandigheden, onze kleding maakt. Ik kan een beschrijving geven van het productieproces van kleding. Ik kan aandacht vragen voor het belang van duurzame kleding.	Kom in actie en maak een nieuwe outfit van tweedehands kleding (75 minuten)

Les	Onderwijsdoelen	Leerdoelen	Portfolio-opdracht
9. Zorgen voor elkaar	Wettelijke inhoud: - Solidariteit: begrip en verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Maatschappelijk verantwoord handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Solidariteit, Je inleven in.	Ik kan uitleggen wat bestaanszekerheid in Nederland betekent. Ik kan beschrijven hoe de overheid zorgt voor een minimumniveau van bestaanszekerheid. Ik kan uitleggen wat participeren in de maatschappij is. Ik kan vrijwilligerswerk doen!	Kom in actie en doe vrijwilligerswerk (20 minuten voorbereidingstijd)
10. Armoede	Wettelijke inhoud: - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel. - Solidariteit: begrip en verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met verschillen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Diversiteit, solidariteit, kritisch denken.	Ik kan uitleggen wat het betekent om arm te zijn in Nederland. Ik kan beschrijven wat de oorzaken en de gevolgen zijn van armoede in Nederland. Ik kan mogelijke oplossingen voor armoede in Nederland omschrijven. Ik kan ideeën bedenken en presenteren om armoede op school te bestrijden.	Kom in actie tegen armoede onder leerlingen (35 minuten)
11. STRESS!	Wettelijke inhoud: - Solidariteit: begrip en verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Maatschappelijk verantwoord handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Identiteit, solidariteit, gezondheid.	Ik kan toelichten wat burn-outklachten zijn. Ik kan omschrijven welke maatschappelijke ontwikkelingen leiden tot een toename van burn-outs. Ik kan beschrijven wat je kunt doen tegen burn-outklachten. Ik kan iemand helpen die in een burn-out zit.	Kom in actie en voorkóm een burn-out (40 minuten)
12. De vakbond	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: autonomie. - Solidariteit: verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met conflicten. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Democratische cultuur, solidariteit, sociaal politiek handelen.	Ik kan benoemen waarom de vakbond belangrijk is. Ik kan toelichten waarom je meer kunt bereiken als je samenwerkt. Ik kan met behulp van een vakbond opkomen voor mijn rechten. Ik kan opkomen voor mijn belangen op school.	Kom in actie en maak een voorstel voor de leerlingenraad op jouw school (50 minuten)
13. Vrijheid in de media	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: vrijheid van meningsuiting en autonomie. - Sociale en maatschappelijke competenties: Democratisch handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Vrijheid en gelijkheid, macht en inspraak, ethisch.	Ik kan uitleggen wat persvrijheid betekent in Nederland. Ik kan de rol van de media in een democratie toelichten. Ik kan reflecteren of er sprake is van persvrijheid of censuur in verschillende landen. Ik kan door middel van mijn persvrijheid aandacht vragen voor een probleem in mijn gemeente.	Kom in actie en gebruik je persvrijheid (30 minuten)

Les	Onderwijsdoelen	Leerdoelen	Portfolio-opdracht
14. Cartoons	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: vrijheid van meningsuiting. - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel. - Solidariteit: verdraagzaamheid en het afwijzen van onverdraagzaamheid. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met verschillen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Ethiek, diversiteit.	Ik kan toelichten wat de vrijheid van meningsuiting betekent. Ik kan uitleggen waar de grens van de vrijheid van meningsuiting ligt. Ik kan toelichten wat een spotprent is. Ik kan een eigen spotprent maken!	Kom in actie en teken een spotprent (35 minuten)
15. Betrouwbaar nieuws	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: vrijheid van meningsuiting. - Solidariteit: verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Democratisch handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Digitaal samenleven, kritisch denken, technologisch burgerschap.	Ik kan uitleggen waarom nepnieuws gemaakt wordt. Ik kan beoordelen of een nieuwsartikel betrouwbaar is. Ik kan toelichten wat de voor- en nadelen zijn van deep fake video's. Ik kan een eigen nepnieuwsquiz maken.	Kom in actie en maak je eigen Nepnieuws Quiz (45 minuten)
16. Jouw privacy	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: autonomie. - Sociale en maatschappelijke competenties: Maatschappelijk verantwoord handelen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Digitaal samenleven, technologisch burgerschap.	Ik kan beschrijven hoe het algoritme van TikTok werkt. Ik kan uitleggen waarom privacy belangrijk is. Ik kan advies geven over hoe je je privacy op internet kunt beschermen. Ik kan in beeld brengen dat je online anders overkomt dan hoe je echt bent.	Kom in actie en bescherm je privacy (45 minuten)
17. Sexting	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: autonomie. - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel. - Solidariteit: verantwoordelijkheidsbesef. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met conflicten. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Identiteit, ethisch, digitaal samenleven.	Ik kan uitleggen wat sexting is. Ik kan verstandig met sexting omgaan. Ik kan toelichten wat ik moet doen als het fout gaat. Ik kan een sexting ganzenbordspel maken.	Kom in actie en maak een ganzenbord sexting spel (50 minuten)
18. #MeToo	Wettelijke inhoud: - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie. - Solidariteit: begrip, verantwoordelijkheidsbesef en het afwijzen van onverdraagzaamheid. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met conflicten. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Identiteit, macht & inspraak, moreel.	Ik kan toelichten wat #MeToo en de #MeToo-beweging inhouden. Ik kan uitleggen wat het effect is van #MeToo. Ik kan toelichten wat ik kan doen tegen grensoverschrijdend gedrag. Ik kan een les geven om medeleerlingen bewust te maken van #MeToo.	Kom in actie en geef les over #MeToo (50 minuten)

Les	Onderwijsdoelen	Leerdoelen	Portfolio-opdracht
19. Identiteit	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: autonomie. - Gelijkwaardigheid: het gelijkheidsbeginsel en het afwijzen van discriminatie. - Solidariteit: verdraagzaamheid, begrip en het afwijzen van onverdraagzaamheid. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met verschillen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Identiteit, je inleven in.	Ik kan uitleggen wat het verschil is tussen seksualiteit, sekse en gender. Ik kan toelichten waarom het belangrijk is om jezelf te kunnen zijn. Ik kan uitleggen hoe je goed met anderen kunt omgaan. Ik kan een actie organiseren voor Paarse Vrijdag.	Kom in actie en bedenk iets voor Paarse Vrijdag (50 minuten)
20. Levensvragen	Wettelijke inhoud: - Vrijheid: autonomie. - Solidariteit: verdraagzaamheid en begrip. - Sociale en maatschappelijke competenties: Omgaan met verschillen. Aanvullende inhoudelijke koppeling: - Bouwstenen curriculum.nu: Identiteit, ethiek, diversiteit.	Ik kan uitleggen wat zingeving is. Ik kan toelichten welke rol religies spelen bij zingeving. Ik kan zelf op zoek gaan naar wat belangrijk voor mij is. Ik kan met anderen filosoferen over de zin van het leven.	Kom in actie en bespreek de zin van het leven (50 minuten)
Schooleigen activiteiten			